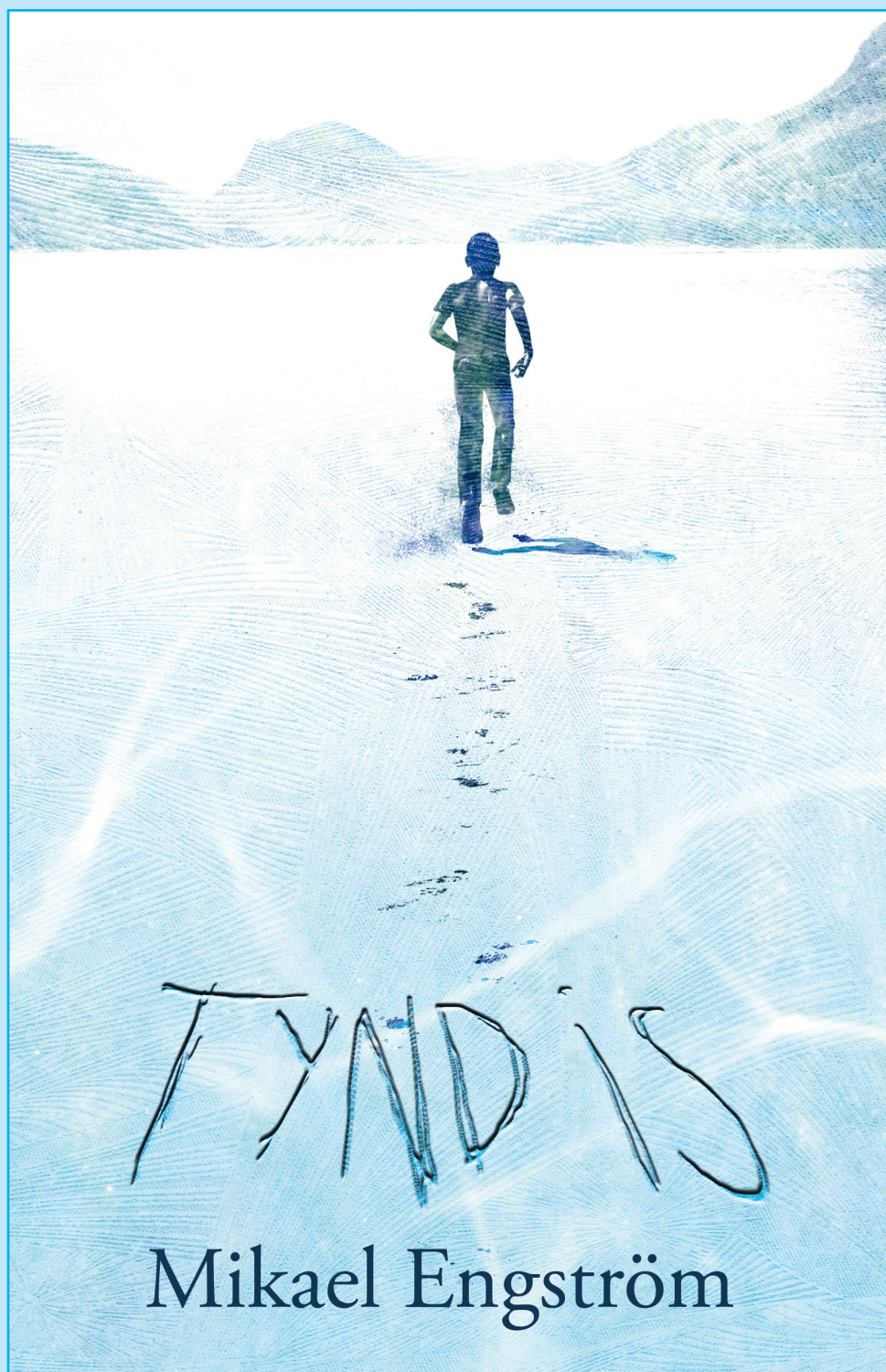

Pædagogisk vejledning
udarbejdet af
pædagogisk konsulent Hanne Schriver

Indholdsfortegnelse

TIL LÆREREN	3
Forord	3
Om romanen	3
Parafrase	4
Socialrealisme - kritisk realisme	4
Den realistiske ungdomsroman	4
Tema og motiv	5
Målgruppe	5
Prøverne og sammenhæng	5
Om de faglige Mål, som bygger på Fælles Mål 2009	5
Bemærkninger om opgaverne	5
UNDERVISNINGSFORLØB	7
Før romanen udleveres	7
Mens romanen læses	7
Efter romanen er læst	7
Romananalyse og – fortolkning	7
De to miljøer	7
De tre miljøer	7
Miks relationer	8
Relationer - mønsterbryderen Lena	8
Relationer – brødre - Mik og Tony	8
Intertekstualitet	8
Personkarakteristik:	
Mik og hans udvikling med inddragelse af aktantmodellen	8
Fortællestil: Sprog	8
Fortællestil: Det groteske	8
Symboler	9
Symbol – vand	9
Nedslag - kapitler	9
Genren	9
Temaet <i>Omsorgssvigt</i>	9
Fortolkning – den samlede forståelse	9
Evalueringsopgave - lav en intro	9
Evalueringsopgave – skriv et brev	10
Perspektiverende tekster, romaner og andre udtryksformer	11
Litteraturliste	12
Links	12
Bilag	13
Bilag 1 Bent Rasmussen: Anmeldelse. Skolebiblioteket. (http://www.emu.dk/gsk/skolebib/uv/udgiv/tynd_is.html - hentet 131008)	
Bilag 2 Kapiteloversigt	
Bilag 3 Omslagsbillede	
Bilag 4 Fokus før læsning	
Bilag 5 Miks tre miljøer	
Bilag 6 Aktantmodel	
Bilag 7 Citatmosaik	
Bilag 8 Genre	

TIL LÆREREN

Forord

I de seneste år har bl.a. tidligere formand for Børnerådet Lisbeth Zornig Andersen sat fokus på omsorgssvigtede børn. *Tynd is* er en velskrevet roman, der med sit tema om omsorgssvigt på en meget fin måde kommer med sit eget litterære bud på temaet *Omsorgssvigt* forbundet med en negativ social arv, men også omhandler mønsterbryderproblematikken. Med to (tre) miljøer, geografisk adskilt, er romanen en litterær perle, som er skrevet i et nedtonet og smukt, sammenhængende sprog.

I udarbejdelse af denne pædagogiske vejledning indgår inspiration i 2013 fra dansklærer Tina Salquist og 9.a på Skanderborg Realskole. Tak til David Harring, Ester Kirstine Larsen og Anette Vestergaard, Haderslev Ungdomsskole, for inspiration.

Vejledningen rummer ideer til at inddrage fx Skole Tube-værktøjer, men opgaverne kan selvfølgelig anvendes uden brug af de foreslåede værktøjer. Ligeledes kan der også foretages en udvælgelse blandt opgaverne samt uddelegering af de forskellige opgaver til elevgrupper.

Som bilag 1 findes anmeldelsen fra Skolebibliotekets netanmeldelse, hvor redaktør Bent Rasmussen anmelder. Anmeldelsen er indsat med tilladelse fra forh. redaktør Bent Rasmussen.

Ayoe Quist Henkels materiale (se *Litteraturliste*) har inspireret.

På www.viacfu.dk >fag >dansk udskoling>romaner kan du se 2 elever udtale sig om romanen, varighed 1 – 4 minutter. Link her.

Om romanen

Romanen peger på sin helt særlige måde på temaet *Omsorgssvigt*. Det er en fortælling, der udmærker sig ved at vise miljøet og vise, hvor svigtet finder sted. På mange måder er romanen i stand til at vise situationerne ved at skabe de indre billeder hos læseren, så der kun er et lille skridt til, at filmen kører i den indre biograf.

Romanen udmærker sig ved ikke at være afstandtagende og moraliserende. Hvis der skal udledes en morale eller tages en diskussion, overlades det til læseren. Fortolkningen overlades til læseren samtidig med, at fortællingen lægger op til en empatisk kompetence. I kapitlet *Perspektiverende tekster, romaner og andre udtryksformer* er der peget på titler og medier, der tager fat på virkelighedens dilemmaer og diskussioner om *Omsorgssvigt*.

At romanen er en oversat svensk ungdomsroman, er i forhold til handlingen og temaet *Omsorgssvigt* ikke af markant betydning. De nordiske kulturer ligner hinanden. Udkantssverige og Udkantsdanmark rummer nogle menneskelige, sociale og miljø- og naturmæssige forhold, som både ligger tæt op ad hinanden, og samtidig giver romanens svenske naturbeskrivelser romanen en særlig stemning. Der er også en særlig sproglig tyngde i de poetiske naturbeskrivelser og de groteske episoder.

Der er en form for poetisk realisme i romanen, der i øvrigt ikke er fuldstændig uden humor. Selv alvorlige situationer kan som bekendt beskrives med et gran humor som fx i stenkastningsepisoden, da skolelederen kommer til klassen, og Mik erkender, at han er den skyldige stenkaster (s. 11 – 12). Et andet eksempel er situationen, hvor 'hele det officielle Sverige' skal have Mik indfanget, og lærerinden får nedgjort den ene 'ordenshåndhæver' til en tidligere elev, som var en lille dreng med taleproblemer. Det gør hun fordi, at absolut ingen skal entre hendes klasse, hvor hun bestemmer (s. s. 259 – 263)! Humoren i romanen rammer læseren på en måde, som ikke kun er behagelig, men også giver stof til eftertanke.

Eleverne vil følge en hovedperson, der går i 5. klasse, når romanen begynder. Det giver et vist overskud for de ældre elever, da de skal have et blik på hovedpersonen som en yngre person, der ikke helt er i øjenhøjde med dem selv. Der er noget andet på spil

end umiddelbart identifikation i romanen *Tynd is*.

Tynd is er velskrevet og en fornøjelse at læse, fordi den har en klassisk episk fortællestil.

Læs endvidere Bent Rasmussens anmeldelse (Bilag 1) som en slags overordnet indføring i romanen.

Parafrase

Handlingen udspiller sig dels i Stockholm, dels i Nordsverige. Hovedpersonen Mik er en overlever, der har lært at klare sig under kummerlige vilkår i storbyen Stockholm. Han lever sammen med en alkoholiseret far og en storebror.

En dag bliver han fjernet, men inden de sociale myndigheder kan finde en mere varig løsning med en plejefamilie, bliver han placeret hos sin faster, som er mønsterbryder: Hun lever som distriktssygeplejerske i et mindre samfund i Nordsverige. Her er både ulovligheder, forskellige tvister, sammenhold og originaler, men også en interessant jævnaldrende pige.

Plejefamilien, han derefter kommer til, er ikke en succes for Mik. Efter mange trængsler når Mik igen frem 'sit hjem'. Her opnår han det lille samfunds accept og opbakning til at blive, og under en dramatisk flugt fra de sociale myndigheders repræsentanter viser Mik, hvor han nu hører til.

Socialrealisme - kritisk realisme

I realismen er virkeligheden skildret, så den er genkendelig. Man kan sige, at de fiktive fortællinger er virkelighedsnære. I en snæver forstand er realisme ofte forstået som samtidsdigtning, der detaljeret og virkelighedstro skildrer miljøer og personer inden for psykologiske, sociale og politiske problemfelter.

Inden for socialrealismen er de sociale realiteter skildret ubønhørligt. Stærk står *Det moderne genembrud*, hvor samfundets problemer netop kom til debat i litteraturen. Miljø- og arvdiskussionen bliver i en eller anden form taget op i den kritiske litteratur. Socialrealisme skildrer i fiktiv form sociale forhold, deraf navnet. Det er de forhold i samfundet, som fører til udstødelse og ydmygelser, der er fokus på. Der er oftest tale om en indirekte social kritik, sjældnere en direkte i form af en jeg-fortæller eller en alvidende fortællers kommentarer til den narrative handling. Fokus er mange gange skildringen af samfundets bund. Som et gennemsigtigt lag i fortællingen er samfundets problemer sat til debat. Der er i en kritisk realisme lagt op til, at engagerede læsere skal i at

forholde sig samfundspolitisk til det, der fortælles i en fiktiv ramme.

Den realistiske ungdomsroman

I megen ungdomslitteratur følges en ung, der skal gennem nogle initieringer, indvielsesriter i bred betydning, for at gå fra det at være et barn til at blive en voksen, et ungt menneske.

Der er som oftest tale om møder med seksualitet, med døden og det religiøse.

Det religiøse kædes i *Tynd is* sammen med en højtid, hvor familieværdierne med samvær og nærvær skildres. Mik oplever lige som pigen i H.C. Andersens eventyr *Pigen med svovlstikkerne* først de omsorgssvigtedes ensomhed og isolation fra andre, dernæst oplever Mik julens omsluttende fællesskab, hvor Mik alligevel møder den kristne juls budskab i form af en særlig julemand: Julemanden *lugter af gedde* (s. 117 – 127).

Mik møder en pige, der fascinerer ham – han får øjnene op for et andet køn og en anden tilgang til livet. Centrale sider om Pi: 57 – 58, 63, 77 – 78, 85, 104, 110, 115, 126, 129, 154, 203, 235-236 og 247-249.

I *Tynd is* er dødselementet meget nærværende i tæt samklang med en variant af *Aktantmodellen*, hvor Mik med de sociale myndigheders aktive medvirken skal ud i en form for ødemark. I udkantsverdenen/ Udkantssverige er døden med vandsymbolikken særdeles nærværende.

Vandet i elven bliver et symbol på genfødsel til et nyt liv. Der sker en form for genfødsel, da Mik ved romanens afslutning er ved at drukne, idet han 'nedsænkes' i vandet som ved en form for dåb og derefter kommer op. Mik genopstår som et nyt menneske. At kunne svømme, at kunne gå på tynd is er lig med at kunne klare sig i livet med de svage forudsætninger Mik har ud fra sit samfundsmæssige begyndelsessted. Det skildres flere steder, fx 22 (titel), 27-32, 77, 101, 102, 131, 132, 206, 212, 244, 255 og i det afsluttende kapitel dramatik.

Den unge Mik skal finde sin egen vej at gå.

I en sådan realistisk ungdomsroman vil der være tale om en genkendelig virkelighed. De to 9.klasser på Skanderborg Realskole har i 2013 været i Stockholm og kunne være taget videre til Nordsverige. Begge steder har eleverne kunnet møde de to universer, som passer med *Tynd is*'s miljøskildringer. Eleverne ville også have kunnet møde personer, der minder om de fiktive personer i romanen.

Tema og Motiv

Temaet *Omsorgssvigt* er det overordnede tema. I det tema er indeholdt det *at være mønsterbryder*: faster Lena og sandsynligvis også Mik, da læserne forlader ham med den afsluttende replik) og hvad en *social* arv indebærer (fx Tony). I romanen oprulles undervejs fx Lenas tidligere druk, den pris, hun må betale for at bryde mønstret, fx hendes modvilje mod jul, Miks fars kamp mod sin far og farens gentagelse af alkoholmønsteret, men også Tonys kriminalitet, hvor Miks vej bliver over tynd is til en lykkelig afslutning på romanen - lige som i eventyrenes verden. Side 125 står meget centralt, lige som s. 124, 139, 253 og 254.

Der er desuden et vigtigt undertema: *Relationer – familie*, særligt brødre. Det er et tema, der viser den kraft, der ligger i søskendeforhold, og derfor er de intertekstuelle referencer til *Brødrene Løvehjerte* en markering af den emotionelle betydning brødreforbindelsen har for Mik.

Rejsemotivet er indflettet, idet Mik foretager rejsen fra storbyens udsatte kvarter Solna til Udkantssverige i Selvet og med en afstikker til en plejefamilie, der er placeret et sted 'på landet'.

I den rejse ligger Miks udvikling fra den lille ureflekterede lillebror Mik til den Mik, der er vokset fysisk og mentalt. Der er på den måde tale om en dannelsesrejse, hvor Mik udvikler sig fra barn til en form for voksen, og hvor han finder (sit nye) hjem og sin nye identitet. På den måde kan eventyrets aktantmodel bruges til at illustrere et samtidsrealistisk eventyr placeret i Astrid Lindgrens eget land – og de danske læsers naboland, hvor der på mange måder er kulturelle ligheder.

Her er altså tale om en realistisk fortælling, som drejer sig om omsorgssvigt, mønsterbrydere, social arv og sociale myndigheder, og lige som i et eventyr ender fortællingen om Mik godt!

Målgruppe

Målgruppe: 6. – 10. klasse(er angivet i søgebasen)

Målgruppen er sandsynligvis angivet så bredt, da der er intertekstuelle referencer til Astrid Lindgrens *Brødrene Løvehjerte*.

De to klasser, der har givet inspiration til denne pædagogiske vejledning, er to 9. klasser. Klasserne læste romanen i forbindelse med en skolerejse til Stockholm.

Prøverne og sammenhæng

FSA

Romanen kan opgives som det 3. større fiktive værk, eller den kan indgå med et romanuddrag i de 80 – 100 normalsider, der opgives inden for fiktion.

FS10

Da romanen er en oversat, svensk roman kan den ikke opgives i sin fulde længde som det større fiktive værk.

Romanen kan indgå med et romanuddrag i de 80 – 100 normalsider, der opgives inden for fiktion.

I kapitlet *Perspektiverende tekster, romaner og andre udtryksformer* findes eksempler på tekster og andre udtryksformer, der kan indgå i et forløb sammen med romanen eller bruges til valg af prøveoplæg.

Om de faglige Mål, som bygger på Fælles Mål 2009

- Eleverne skal kunne definere romanen som en socialrealistisk ungdomsroman
- Eleverne skal kunne forholde sig til miljøbegrebet.
- Eleverne skal analysere og fortolke hovedpersonen Miks udvikling i relation til de forskellige personrelationer
- Eleverne skal vide, hvad romanen handler om – motiv: En omsorgssvigt og social sårbar drengs udvikling. Hans udvikling skildres mentalt: Mik går fra at være en dreng, der hutler sig igennem dagen og vejen til at være en, der selv vælger og kæmper. Udviklingen skildres også geografisk som en rejse fra en slags storbylum (fra syd) til et landsbysamfund (til nord).
- Eleverne skal vide, hvad romanen drejer sig om med hovedtemaet: *Omsorgssvigt*: Der er flere undertemaer. Romanen lægger op til empatisk kompetence.
- Eleverne skal kunne bruge og kende begreberne aktantmodel og intertekstuelle referencer i den aktuelle roman.

Det er ikke sikkert, at alle mål bliver opfyldt for alle elever. Med sandsynlighed er elevernes tilegnelsesniveauer forskellige.

Bemærkninger om opgaverne

Temaet *Omsorgssvigt* er det overordnede, men med god ret er der et tema, som ikke er underordnet:

Relationer – brødre. Det er et tema, der viser den kraft, der ligger i søskendeforhold, og derfor er de intertekstuelle referencer til *Brødrene Løvehjerte* en markering af den emotionelle betydning forbindelsen har for Mik.

Intertekstualitet. Der er flere intertekstuelle referencer til Astrid Lindgrens *Brødrene Løvehjerte*. Det gælder både Miks forbundethed med Tony, men også trængslerne og de farer, der lurder på Mik. Der er drager, der er ultimativt farlige lige som Katla. Der er ond magt som Tengil, der er onde soldater/forfølgere som Veder og Kader (s. 249), men der er også en klog og omsorgsfuld Sofia i skikkelse af faster Lena. Da Tony kommer på besøg fra fængslet, er der en idyllisk stemning lige som i Kirsebærdalen (s. 249 - 251), men noget er forandret. De to brødre er gået hver sin vej (s. 251 - 254).

Eksempler på referencer til *Brødrene Løvehjerte*: s. 8, 30, 87, 105, 129, 149, 169, 178, 186, 190, 194, 198, 225, 243, 249 og 251.

Aktantmodellen. Da eventyret om *Brødrene Løvehjerte* er lagt hen over *Tynd is*, er aktantmodellen velegnet at bruge. Eleverne vil på den måde få hjælp til at se, at *Tynd is* på bedste vis er en udviklingshistorie om at gå fra barn til voksen.

Hunde spiller en rolle i fortællingen. Som symbol er det menneskets bedste ven. I fortællingen er hunde Miks modstandere: Den glubske hund, der er svær at passere og de mange hunde, der byder ham modstand, når han skal forbi (helt konkrete farer). Som i eventyrene skal han gå meget igennem (kapitlerne *Hundefodreren* og *Hundelortenes konge*). Mik er bange for hunde (s. 168). Men da Mik skal nå hjem til det hjem, der er hans hjem i eventyrlig forstand, forvandles den glubske hund til en hjælper (s. 262).

Dolken er et farligt våben, men for den, der ejer våbnet bliver det et redskab/en hjælper.

Eleverne kan sagtens lade det at svømme være en hjælper eller et redskab for Mik. Pi lærer ham kunsten at svømme og dermed at overleve. Pi er i allerhøjeste grad en hjælper, lige som Lena. De kvindelige værdier/hjælpere står højt. Men også den særlige aldersrelaterede viden og erfaring, som den gamle vismand Bengt repræsenterer, er til stede. I Bilag 6 er 'hjælper' derfor delt op i personer og redskaber.

der. Her er differentieringsmuligheder. Eleverne på Skanderborg Realskole havde opgaven med at skrive Miks brev til Tony 10 år efter som favorit.

I *Perspektiverende tekster og dokumentarer* findes forslag til prøveoplæg, men alle titler kan indgå i et forløb med temaet *Omsorgssvigt*.

Hanne Schriver

pædagogisk konsulent

Februar 2014

Evalueringsopgaverne kan varieres på mange må-

UNDERVISNINGSFORLØB

Før romanen udleveres

Individuelt

Start på en læselog. Skriv titel, forfatter, forlag og udgivelsesår.

Brug *Bilag 3 Omslagsbilledet*

Se på omslaget Vælg det stemningsfokus, du vil have, når du læser romanen.

Brug *Bilag 4 Fokus før læsning*

Se på titlen. Vælg det sproglige fokus, du vil have, når du læser romanen.

2 og 2

Tal om, hvad I tror, romanen handler om. Skriv hver især 3 sætninger ned i læseloggen.

Få romanen udleveret.

Mens romanen læses

Individuelt.

Hav din forforståelse og dine hypoteser i baghovedet.

Efter romanen er læst

Individuelt.

Skriv en parafrase på 5 – 10 linjer. En parafrase er en kort genfortælling af, hvad romanen handler om.

Romananalyse og – fortolkning

De to miljøer

Individuelt

Lav en Animoto eller en anden billedfremvisning. Du skal gøre brug af:

- Naturbilleder fra et udkantsområde
- Storbybilleder
- Musik, der understøtter stemningen i de 2 miljøer

Gruppe

Præsenter billedfremvisningerne for hinanden i grupper på 4. Vælg en ud til klassepræsentation. Skriv hver især i jeres læselog jeres begrundelse for, hvorfor det blev den valgte. Der skal være en kort forklaring på, hvordan den valgte opfyldte de 3 krav.

Klassesamtale

Tal om de udvalgte præsentationer i relation til romanen.

De tre miljøer

2 og 2

Brug *Bilag 5 Miks tre miljøer*. Beskriv med adjektiver eller korte formuleringer de 3 miljøer. Forhold jer også til deres ligheder og forskelle.

s.14:

... På vej fra skole standsede Mik på broen og kiggede ned på de blå lokal-tog, som susede afsted med gnistrende el-ledninger. Togene bremsede og standsede ved Solna station. Folk masede sig gennem dørene og myldrede hen over perronen for at nå først til busserne. For at nå hjem inden ... tja...

s. 55:

Skov, skov, skov.

Efter to timers rejse ad dårlige, knolde-
de veje dukkede der huse op mellem træerne. Ikke store huse. Ikke etageejendomme. Nydelige huse med hatte af sne. Driverne efter sneploven var enorme og sneen utrolig hvid. Aldrig havde han set så meget vinter. Centrum stod der på et skilt.

Bussen svingede ind på et lille torv mellem to supermarkeder.

s. 170:

... Han stillede en stol op ad kældervinduerne. De var skruet fast. Langt dernede lå søen. Aftenhimlen var gyldengul og vandet stille og blankt. Nogen badede med en hest ved stranden. Mik så en fugl højt oppe i et træ. Han vidste ingenting om fugle, men den her kendte han. Det var en høgeugle...

Miks relationer

Individuelt

Skriv en sætning om Pi, en sætning om Oskar og en sætning om Filip.

Skriv en sætning om Bengt.

Relationer - mønsterbryderen Lena

Individuelt.

Beskriv Lena

Brug og læg især mærke til siderne markeret med fed skrift: 55, 61, 62, 67, 68, 69, 71, 81, **106** (synsvinkelskift), **118**, **124 – 125**, 126 – 127, 135, **140**, **257 – 258**.

Relationer – brødre - Mik og Tony

Individuelt.

Beskriv forholdet mellem de to brødre. Hvordan udvikler forholdet sig fra romanens begyndelse til romanens slutning?

Brug fx 16, 35, 45 – 46, 130, 150 – 151, 172, 183, 248 og **251 – 254**.

Intertekstualitet

Individuelt

Der er flere intertekstuelle referencer til Astrid Lindgrens *Brødrene Løvehjerte*.

Forklar betydningen af referencerne til *Brødrene Løvehjerte*.

Eksempler på referencer til *Brødrene Løvehjerte*: s. 8, 30, 87, 105, 129, 149, 169, 178, 186, 190, 194, 198, 225, 243 og 249 – 251.

Personkarakteristik: Mik og hans udvikling med inddragelse af aktantmodellen

Romanen starter efter en kort præsentation af hovedpersonen Mik med en dramatisk episode. At have begået en synd betyder, at man har gjort noget forkert. Et bibelcitater fra NT (Joh. 8.7) lyder sådan: *Hvo som er ren, kaste den første sten*. Den, der er uden synd, skal kaste først. I GT fortælles om, hvorledes man kunne have en buk, hvem alle synder blev lagt over på, altså en syndebuk. Det er herfra udtrykket *syndebuk* stammer.

Brug første kapitel (Stenen) og siderne 9 – 12.

- Hvorfor kaster Mik sammen med nogle klassekammerater sten på de hjemløse?
- Hvorfor er det ham, der rammer med et pletskud og

opdages?

- Sammenlig og brug også dette citat fra *Hundefoderen*. Hvilken udvikling sker der med Mik?

s. 173

... Det er vigtigt at vide hvorfor. Man kan ikke kaste en sten i hovedet på nogen uden at vide hvorfor.

Forklar tømmerflåderejsens betydning i forhold til Mik, når I ser på udfordringerne. Brug kapitlerne *Paragrafferne flyver*, *Kun ærterne er tilbage* og *Karmaslangen*.

Brug Bilag 6. *Aktantmodel*. Udfyld aktantmodellen.

Nogle redskaber/hjælpere kan være modstandere på nogle tidspunkter og hjælpere på nogle andre.

Fortællestil: Sprog

Individuelt

Find 5 sprogligt interessante udtryk på følgende sider og forklar dem ganske kort. Et udtryk fra sidetal, der er markeret med fed skrift, skal indgå.

s. 59, 76, 86, 87, 93, 120, 124, 180, **185**, **189**, 205, **233**, 261, **269**.

Fortællestil: Det groteske

2 og 2

Midt i Miks kamp for at komme derhen, hvor han gerne vil høre hjemme, er der groteske skildringer. Selv alvorlige situationer kan som bekendt beskrives med et gran humor. Humoren i romanen rammer os på en måde, som ikke kun er behagelig, men giver stof til eftertanke.

Grotesk kan betyde flere ting afhængig af sammenhængen. Det kan betyde: Overdreven, uhyggeligt, men også skør og komisk overdreven.

Allerførst i romanen er stenkastningsepisoden, da skolelederen kommer til klassen, og Mik erkender, at han er den skyldige stenkaster (s. 11 – 12), og episoden, hvor klassen er på museum. (s. 38 – 39). Men der er også andre.

Find 2 eksempler. Øv jer hver især på at genfortælle episoden. Find et andet par. Lav quiz-og-byt, så hvert hold genfortæller en episode for det andet par..

Symboler

2 og 2.

Symbol – mobil

Se på følgende sider: 22, 44, 89, 170 og 230.

Forklar, hvordan mobilen indgår i romanens handling.

Forklar, hvordan Miks mobil skal forstås symbolsk.

Symbol – høgeugle

En ugle tillægges symbolik som klogskabens fugl. Se på følgende sider: 61, 67 – 68, 75, 87, 105, 135, 170, 179, 197, 210, 230, 252 og 254.

Forklar, hvordan høgeuglen indgår i romanens handling.

Forklar, hvordan høgeuglen skal forstås symbolsk.

Symbol – slange

En slange bliver ofte brugt symbolsk, hvor den repræsenterer snuethed, fristelse eller ondskab. Se på følgende sider: 5, 24, 33, 36, 43, 125, 150, 154, 176 og 245.

Forklar, hvordan slangen indgår i romanens handling.

Forklar, hvordan slangen skal forstås symbolsk.

Symbol – Pi's pude

Se på følgende sider: 126, 145 og 154.

Forklar, hvordan Pi's pude indgår i romanens handling.

Forklar, hvordan Pi's pude skal forstås symbolsk.

Symbol - vand

2 og 2

Vand bliver ofte brugt symbolsk. Vand kan symbolisere undergang, men også genfødsel og renselse til et nyt liv. Se på følgende sider:

Forklar, hvordan vand indgår i romanens handling.

Forklar, hvordan vand skal forstås symbolsk.

Forklar, hvordan at svømme skal forstås symbolsk.

Lav en Moviecut, hvor vand er omdrejningspunktet.

Indtal den tekst, I har skrevet ned om vand og dets betydning i romanen. Jeres produktion skal slutte med en forklaring på vandsymbolikken og den symbolske forklaring i forhold til Miks udvikling.

Temaet Omsorgssvigt

Individuelt.

Udfyld *Bilag 7* med citater, der understøtter det overordnede tema.

Brug fx s. 124, 125, 139, 253 og 254.

Nedslag – kapitler

2 og 2

Brug *Bilag 2. Kapiteloversigt*

Forklar betydningen af *Del III Zombiebogen*. Inddrag betydningen 'zombie'.

Forklar følgende kapitlers overskrifter:

- *Slangen Ensom*

- *Modig og bange*

- *Nye forældre*

- *Lyserøde roser*

- *Et sværd af is*

Genren

4-personers grupper.

Brug ordkortene på *Bilag 8 Genre*. Kortene klippes ud/skæres ud. I skal arbejde med litteraturbold på den måde, at I sidder i rundkreds. En starter med at kaste bolden/en lignende genstand, hvorefter den person, der modtager/griber bolden, trækker et kort i bunken. Han/hun læser ordlyden op og forklarer og begrunder.

Fortolkning

– den samlede forståelse

2 og 2

Skriv jeres fortolkning ned i et indlæg til jeres lærer (send e-mail eller læg det på klasseintra). I skal have fat i:

- Hvad romanen drejer sig om

- Den udvikling der sker med Mik

- Undertema(er) og hvilken holdning, der ligger bag romanens fortælling om Mik

- Kvaliteten ved romanen

Evalueringsopgave - lav en intro

2 og 2.

Forestil jer, at der skal laves en dokumentarudsendelse om Mik. Lav introen, hvor Mik præsenterer sig. I kan bruge mobil eller iPad til optagelse. Efterbehandling kan være i Moviecut (Skole Tube).

Kravene er:

- Længde max. 3 minutter

- Der skal indgå en kort oplæsning

- Det skal være en monolog

I kan lade jer inspirere af de dokumentarudsendelser, der er nævnt i kapitlet *Perspektiverende tekster, romaner og andre udtryksformer*.

Evalueringsopgave – skriv et brev

Mik skriver et brev til Tony 10 år efter: Skriv brevet.

Hvad er der sket i Miks liv? Hvordan er han blevet?

Genlæs evt. brevet, han skriver undervejs i fortællingen *Brevet til Tony* (s. 113 – 117), men tænk på Miks nuværende alder og situation, når han skriver det. I dit brev er han modnet og blevet 10 år ældre.

Skriv brevet som en mail, du sender til din lærer.

Vurderingen sker ud fra dit kendskab til Mik, hans udvikling og hans baggrund i det sociale miljø, du kender fra din romanlæsning og indsigt i *Tynd is*.

Perspektiverende tekster, romaner og andre udtryksformer

Alle de nævnte titler kan bruges i et forløb med temaet *Omsorgssvigt* eller præsenteres i forbindelse med valg af prøveoplæg.

I forhold til temaet er nogle titler mere barske end andre (se fx vejledende klassetrin).

De nævnte romaner og andre bøger kan eventuelt indgå i læsebåndslæsning.

Billedfortællinger

Louis Jensen: *Den meget tørstige mor*. Høst & Søn. 2005

Mette Hegnhøj Mortensen: *Møgungen*. Daneklærerforeningens Forlag. 2010

Dokumentarfilm

Anders Agger: *Underdanmark*. Serie: *Danmark Indefra 3*. 40 min. DR2. 08.05.2013. Link til streaming og omtaler [her](#)

Mira Jargil: *Drømmen om en familie*. 90 min. DR2. 07.01.2014. Link til streaming og omtale i VIA CFU's base [her](#). Indstillet til Robertpris 2014.

Mette Korsgaard (Lisbeth Zornig Andersen): *Min barndom i Helvede*. 60 min. DR1. 10.05. 2012. Link til streaming og omtale i VIA CFU's base [her](#).

Mere: <http://filmcentralen.dk/gymnasiet/film/min-barndom-i-helvede>

Kortfilm

Morten Giese: *Dykkerdrengen*. 30 min. Nimbus Film. 2002. Ligger til streaming og omtale i VIA CFU's base.

Mere: <http://filmcentralen.dk/grundskolen/film/dykkerdrengen>

Jesper W. Nielsen: *Lykkefanten*. 57 min. Forbudt for børn Aps. 1997. Ligger til streaming og omtale i VIA CFU's base.

<http://filmcentralen.dk/grundskolen/film/lykkefanten>. De første 7 minutter er velegnede til prøveoplæg.

Noveller

Naja Maria Aidt: *Torben og Maria*. I: *Bavian*. Gyldendal. 2006

Henrik Pontoppidan: *En stor Dag* (1891). I: *Skyld*. Gyldendal. 2011

Jesper Wung-Sung: *Sheila og elefanterne*. I: *Tretten tynde teenagere*: dansklærerforeningens Forlag. 2011

Kim Fupz Aakeson: *Brødre*. I: *Jeg begyndte sådan set bare at gå*. Gyldendal. 2011

Kim Fupz Aakeson: *Morgenmad*. I: *Jeg begyndte sådan set bare at gå*. Gyldendal. 2011

Romaner

Ronnie Andersen: *Komatøs*. Høst & Søn. 2012

Jonas T. Bengtson: *Submarino*. People's Press. 2003

Jesper Nikolaj Christiansen: *Soldater græder ikke*. Høst & søn 2009

Bent Haller: *Skyld*. (mini-roman) Gyldendal. 2011

Glenn Ringtved: *En god dreng*. Gyldendal. 2013

Jesper Wung-Sung: *den sidste henrettelse*. Høst & Søn. 2011

Sagstof

Janni Gjersén Hansen og Flemming Christiansen: *Tønderpigen svigtet i 8 år*. Infomedia: <http://skoda.emu.dk/omdatabaser/infomedia.html>. Forside og artikel som pdf.

Lisbeth Zornig Andersen: *Zornig – vrede er mit mellemnavn*. Gyldendal. 2011

Lisbeth Zornig Andersen: *Zornig – vrede er mit mellemnavn*. Omskrevet af Hanne og Søren Vinzent. Fag-let. Lix 22. Nyt dansk Litteraturselskab og Bibliodan. 2013.

Spillefilm

Per Fly: *Bænken*. 93 min. Zentropa. 2000

Thomas Vinterberg: *Submarino*. 110 min. Nimbus Film. 2010. Manuskript efter romanen *Submarino*

Litteraturliste

Ayoe Quist Henkel: *Sammen om at læse litteratur. 6. – 7. klasse*. Gyldendal. 2013
Ayoe Quist Henkel: *Sammen om at læse litteratur. 8. – 9. klasse*. Gyldendal. 2011. Inkl. kopiark og *Lærers ressourcebog*
Johannes Fibiger: *Litteraturens linjer Dansk*. Gyldendals små Opslagsbøger. 2005
Ib Fischer Hansen m.fl.: *Litteraturhåndbogen*. Gyldendal. 1996
Nis Johannsen og Karsten Møller: *Litteraturens redskaber. Dansk*. Gyldendals små Opslagsbøger. 2003
Martin Jørgensen og Else Waitz Mosegaard. *Danskfagets håndbog*. Dansk lærerforeningens Forlag. 2004
Rasmus Fink Lorentzen: *Kompetenceudvikling i mødet med det fiktive. I: Kompetencer i dansk*. Gyldendal. 2009
Torben Weinreich: *Intertekstuel læsning*. Gyldendal. 2011

Links

Aktantmodel

(http://opslagsvaerker.gyldendal.dk/en/OpslagsvaerkerVirtuelle/DanskLex/fortaelleform_analyse/aktantmodel.aspx) (hentet 140211)

Anmeldelse

(http://www.emu.dk/gsk/skolebib/uv/udgiv/tynd_is.html) (hentet 131008)

Bibelcitater

<http://ordnet.dk/ods/ordbog?query=f%C3%B8rst> (hentet 110214)

Grotesk

http://ordnet.dk/ddo/ordbog?entry_id=11018684&query=grotesk (hentet 130214)

Bilag

- Bilag 1 Bent Rasmussen: Anmeldelse. Skolebiblioteket.
(http://www.emu.dk/gsk/skolebib/uv/udgiv/tynd_is.html) (hentet 131008)
- Bilag 2 Kapiteloversigt
- Bilag 3 Omslagsbillede
- Bilag 4 Fokus før læsning
- Bilag 5 Miks 3 miljøer
- Bilag 6 Aktantmodel
- Bilag 7 Citatmosaik
- Bilag 8 Genre

Tynd is

Mikael Engströms ungdomsromanen "Tynd is" udkom i Sverige i 2007. Forlagsleder Flemming Møldrup, ABC Forlag, fik et tip om romanen i foråret 2011 og henvendte sig til forlaget Rabén og Sjögren, som fortalte, at den havde de godt nok prøvet at sælge til rigtig mange danske forlag, men der var ingen, der ville have den! Ja, og det svenske forlag havde faktisk glemt at tilbyde den til ham!

"Tynd is"

Mikael Engström

Oversat af Kina Bodenhoff

ABC Forlag, 2011

269 sider.

Om forfatteren

Mikael Engström modtog i 2008 Nils Holgersson-plakett for bogen "Tynd is" (*Isdraken*). Plaketten uddeles hvert år af Svensk Biblioteks-förening. Prisen består af en glas-plakette samt et beløb på 25 000 kr. Juryns motivering: *"Isdraken av Mikael Engström är en spännande, varm och gripande bok om ett fosterhemsplacerat barns utsatthet. Den är komplex med välgörande samhällskritik innefattande såväl humor som rå verklighet. Genom berättarperspektivet solidariserar sig texten med de unga och tillåter också en spirande kärlek. Olika vuxenroller blir tydliga både som förebilder och avkräckande exempel. Läsningen drivs fram genom det vardagsnära, ibland drastiska, språket till berättelsens slut vilket liksom den barnlitterära traditionen påbjuder är hoppfullt."* Mikael Engström er født i Solna i 1961 og arbejder i dag som fotograf, journalist og forfatter.

Flemming Møldrup fik omgående en pdf og begyndte at læse "Tynd is" og kunne straks se, at romanen var noget helt ud over det sædvanlige. Ja, faktisk ganske ekstraordinært. Da han havde læst den til ende, bad han omgående om rettighederne, som han så fik helt uden sværds slag. Det hele skete inden for 24 timer.

Og "Tynd is" gør unægtelig et stærkt og uforglemmeligt indtryk. Ja, det gør faktisk ligefrem ondt, meget ondt at læse den. Jeg har måttet læse den i små bidder, fordi den er så oprørende. Hvor kan "systemet" være dumt! "Tynd is" handler om drengen Mik (12 år), der fjernes fra hjemmet på grund af faderens druk. Han kommer først op til sin faster i det nordlige Sverige, men myndighederne mener ikke, hun er velegnet som plejemor. Mik sendes i stedet til en plejefamilie, der virker kold og ukærlig, ja, familien fremstår næsten dysfunktionel med en masse lig i lasten. Plejefamilien er slet ikke i stand til at give ham den kærlighed, han savner så meget, og som han rent faktisk fik hos fasteren. Man får nærmest indtryk af, at det kun er for pengenes og Miks arbejdes skyld, at man har plejebarn. Familien har en hundekennel og indtil flere heste. Sønnen, den jævnaldrende Niklas, skyder næsten manisk løs på alle fugle. Den ældre søster rider meget, men pisker sine heste helt unødigt. Om natten bliver Mik låst inde på sit værelse med en natpotte, og om dagen skal arbejde med hundene, som han er bange for. Det ender da også med, at han flygter op til fasteren, men besværlighederne er ikke slut endnu, og det bliver ikke sidste gang, han flygter.

Midt i alt det forfærdelige er der imidlertid også særlige venskaber, kærlighed og sammenhold, der lyser op i mørket, og da det kommer til den endelige styrkeprøve, står hele fasterens landsby sammen mod myn-

dighederne, inkl. politiet. Men det hele er uhyre tæt på at ende tragisk. Romanen rammer virkeligheden næsten lidt for godt, for den viser sider af tilværelsen, som vi nødigt vil erkende som sande, selv om vi desværre alt for godt ved, at det *er* sandt. I mange situationer spiller hensynet til forældrene en større rolle end hensynet til barnet, og alt for ofte hører man om børn, der bliver ofre for systemet. Sådan er det også med Mik! Romanen er inddelt i 5 store sammenhængende dele med titlerne "Slangen", "Islandet", "Zombiebogen", "Plageånderne" og "Tømmerflåden", der hver for sig fremstår som stærke og vedkommende fortællinger.

Mikael Engströms *Tynd is* er ikke kun en stærk og fremragende roman pga. sit emne, den er også utrolig vel-skrevet og velfortalt. Det er en ungdomsbog, som gør et stærkt indtryk, som lejrer sig i læseren, og som man næsten ikke kan ryste af sig.

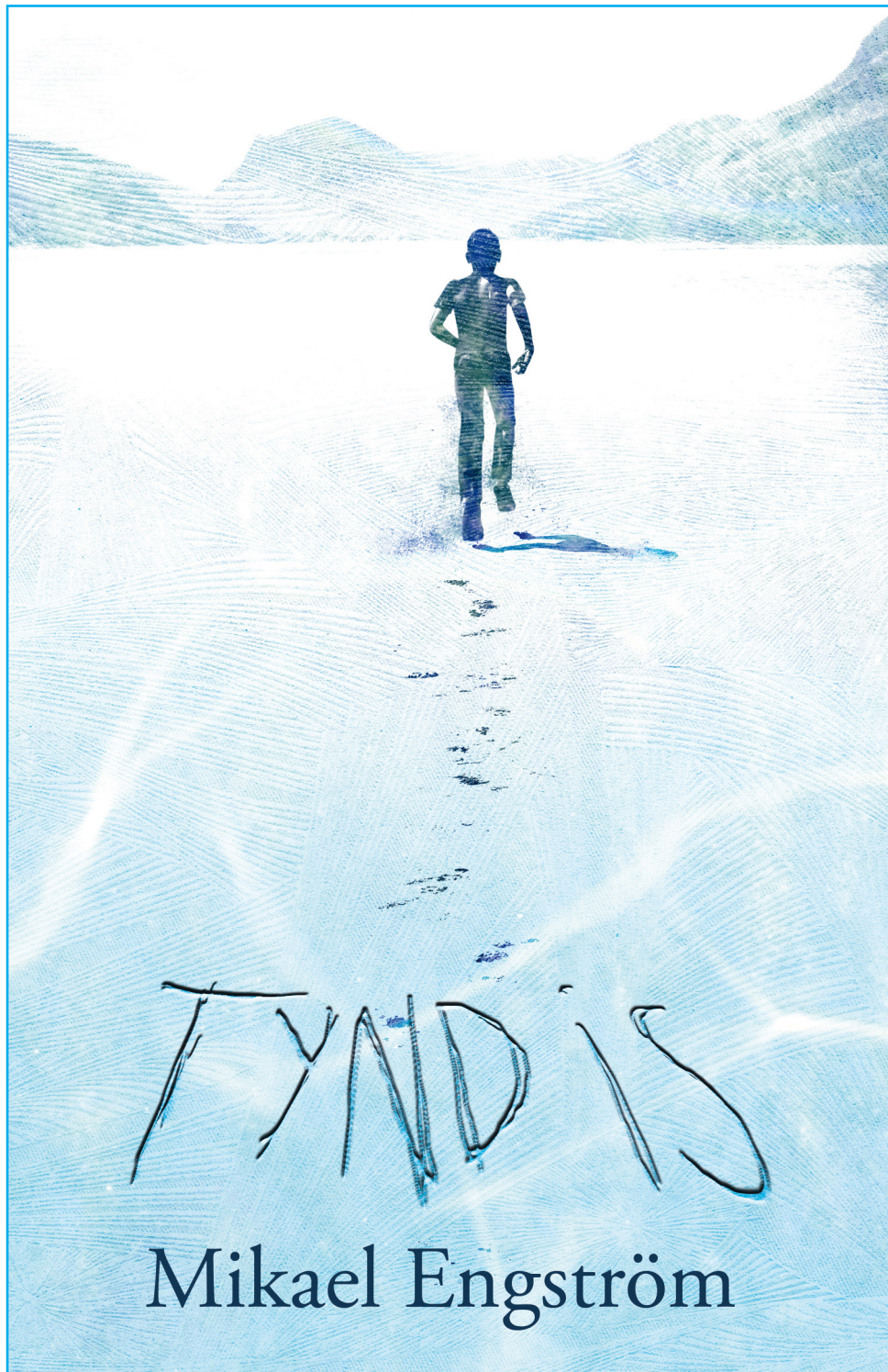
Tynd is er fornemt oversat af Kina Bodenhoff, og den vil være særdeles velegnet til klasselæsning i folkeskolens ældste årgange. Læs den for pokker!

Bent Rasmussen, redaktør af "SKOLEBIBLIOTEKET"

Marts 2012.

(http://www.emu.dk/gsk/skolebib/uv/udgiv/tynd_is.html - hentet 131008)

DEL	KAPITEL	SIDETAL
DEL I SLAGEN		
	Stenen	7 - 15
	Piraten	16 - 21
	Svømmeprøven	22 - 32
	Slangen Ensom	33 - 37
	Fremmede mennesker	38 - 49
DEL II ISLANDET		
	Rejsen	53 - 60
	Høgeuglen	61 - 70
	Ny i skolen	71 - 78
	Pillemorderen	79 - 86
	Kattefabrikken	87 - 96
	Stjernebrønden	97 - 106
	Modig og bange	107 - 112
	Brev til Tony	113 - 117
	Julemanden lugter af gedde	118 - 127
	Isdragerne	128 - 133
	En hård snebold i øjet	134 - 140
DEL III ZOMBIEBOGEN		143 - 155
DEL IV PLAGEÅNDERNE		
	Nye forældre	159 - 165
	Låst inde med en potte	166 - 170
	Hundefodrereren	171 - 173
	Hundelortenes konge	174 - 179
	Pissede Michael Rockefeller i bukserne?	180 - 184
	Det blå tog	185 - 190
	Chokoladekiksetyven	191 - 194
	Fra graven	195 - 199
DEL V TØMMERFLÅDEN		
	En helt	203 - 211
	Tømmerflåden gøres klar	212 - 216
	Paragraffen	217 - 224
	Nu er de her	225 - 227
	Paragrafferne flyver	228 - 231
	Kun ærter tilbage	232 - 237
	Karmaslangen	238 - 245
	Efteråret	246 - 254
	Brevet	255 - 258
	Lyserøde roser	259 - 262
	Et sværd af is	263 - 269

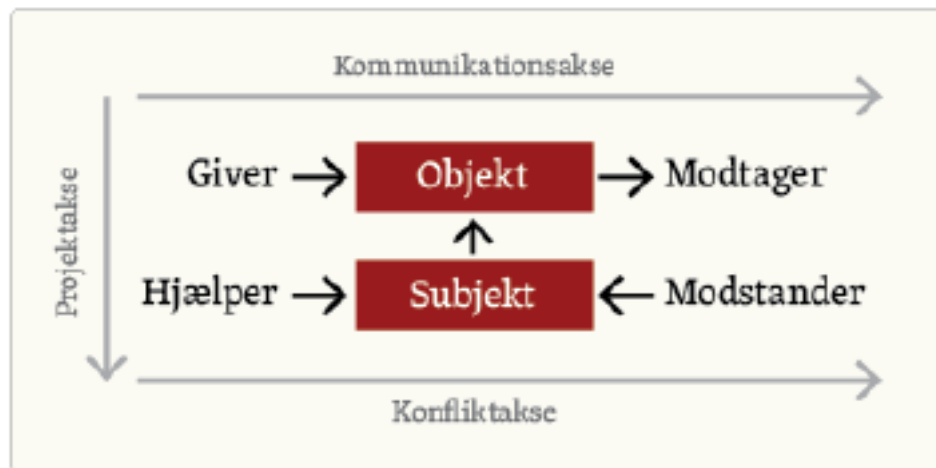
Titlen Tynd is	Hvilket fokus vælger du?
Vinteren har ikke rigtig fat, isen er ved at tø, eller det er ved at fryse til.	
Der er risiko for at gå igennem isen.	
Livet er skrøbeligt.	
Den retning, man bevæger sig i i livet, indebærer, at noget nemt kan gå galt, men det kan også gå godt	

SOLNA STOCKHOLM	SELET UDKANTSSVERIGE	PLEJEFAMILIE PÅ LANDET

Aktant (af latin: actant = handlende).

Aktantmodellen beskriver opbygningen af en fortælling og bruges til at analysere tekster med.

http://opslagsvaerker.gyldendal.dk/en/Opslagsvaerker/Virtuelle/DanskLex/fortaelleform_analyse/aktantmodel.aspx
(hentet 140211)

Giver	Objekt	Modtager
Hjælper(e) Redskaber	Subjekt	Modstander(e)

**Jeg er et drankerbarn.
Jeg har ikke glemt det.**

(s.241)

**Lektierne var ikke noget problem, for dem
lavede han ikke**

(s. 8)

Mange ungdomsromaner skildrer en pige eller drengs udvikling fra barn til ung. Hvordan oplever du det i <i>Tynd is</i> ?	I en realistisk ungdomsroman er der ofte flere personer, der beskrives indgående. Hvordan oplever du det i <i>Tynd is</i> ?	I en realistisk roman er der genstande, der fortæller os, at vi er i en bestemt historisk periode. <i>Er der eksempler på det i Tynd is? Hvis der er, så nævn gerne mindst 3.</i>
Hvordan er sproget med til at gøre romanen realistisk?	I en realistisk roman kan der indgå konkrete historiske begivenheder (fx politiske begivenheder, tv-programmer eller film). Er der det i romanen?	I en realistisk roman kan der være konkrete steder og miljøer. Nævn hvilke, der er i <i>Tynd is</i> ? Hvilken betydning har de for analysen og fortolkningen?
Er der eksempler på, at årstider/vejret har betydning for Miks udvikling? Hvis ja hvilke?	Hvordan er <i>Tynd is</i> ' afslutning? Virker den realistisk i forhold til den historiske tid? Begrund svaret	Sammenlign romanen med 1 – 2 andre realistiske ungdomsromaner, du har læst. Nævn mindst 1 lighed og 1 forskel.
Hvad handler romanen om (motiv)?	Hvad drejer romanen sig om (tema)?	Kommenter romanens titel.
Var der noget i romanen, som ikke forekom realistisk for dig?	Var der personer, der forekom mere realistiske end andre? Hvorfor/hvorfor ikke?	Hvordan virker det på dig, at en realistisk roman drejer sig om <i>omsorgssvigt</i> ? Forklar.
Virker Mik som en sandsynlig hovedperson i en socialrealistisk roman, der foregår i vores samtid? Begrund dit svar.	Hvem er fortælleren?	Hvordan skildres familiemønstret i Miks familie?
Var der noget i <i>Tynd is</i> , der undrede dig?	Hvordan kom Mik fra barn til voksen?	Virker Miks relationer troværdige? Hvorfor/hvorfor ikke?